

דמוקרטיה פתוחה

מבוא

בעוד שהבחירות לכנסת אמורות להתקיים אחת ל-4 שנים, הדמוקרטיה הישראלית חיה ונושמת מדי יום. למעשה, השיח וההידברות של הציבור עם נבחריו לא נעשים רק באמצעות אותו פתק יחיד המשתלשל לקלפי בבחירות אחת לכמה שנים לפי חוק. כמעט בכל רגע נתון מושפע סדר יומן של הממשלה והכנסת מאירועים המתרחשים במדינה, ומיוזמות ורעיונות הצצים חדשות לבקרים בקרב הציבור. חברי הכנסת והשרים מקבלים מדי יום פניות רבות מן הציבור בנושאים שונים הנוגעים להם, לבני משפחותיהם ולחבריהם. כל הצעת חוק שבה דנות הממשלה או הכנסת, כל הצעה לסדר בוועדה או במליאה, נוגעות במישרין לאזרחים רבים.

אין חולק על חשיבות השמעת קולם של האזרחים באשר לכל עניין, קטן כגדול, באוזני נבחריו. אולם, קיימים חסמים המקשים על הציבור, כמו גם על הארגונים המייצגים אותו, להביא את עמדותיהם, להציג רעיונות חדשים ולמעשה לשקף את דעת הציבור בנושאים שונים הנמצאים על סדר היום של הממשלה והכנסת. חסמים אלה, ובעיקר חסמים הנתפסים לכאורה כחסמים טכניים בלבד, מקשים גם על הגורמים המקצועיים בגופים אלה לעבוד באופן יותר יסודי ומקצועי ולהפיק תוצרים לטווח ארוך.

לאור זאת, החלטנו אנחנו, נציגי ארגונים ציבוריים העוסקים בייצוג אינטרסים של הציבור הרחב או חלקים ממנו, וכן נציגי ארגוני תשתית הפועלים מול הכנסת והממשלה דרך קבע, לחבור ולהעלות על הכתב המלצות לשיפור השיח הדמוקרטי הפתוח והמנגנונים הממשלתיים והפרלמנטאריים המחברים בין העם לנבחריו במהלך כהונתם.

מטרת מסמך זה הינה להביא לייעול ההתנהלות, השקיפות וההידברות עם הציבור של שני גופים המהווים ביחד את "אבי העורקים" בגוף הדמוקרטי הנושם - הממשלה באמצעות ועדת השרים לחקיקה והכנסת באמצעות מוסדותיה השונים.

המסמך מחולק לשני פרקים – פרק עבודת ועדת השרים לענייני חקיקה ופרק עבודת הכנסת. בכל פרק נביא את המלצותינו בליווי הסבר קצר.

בבואנו לגבש את ההמלצות נסמכנו על שלושה קריטריונים עיקריים: הקריטריון הראשון הוא שינויים ממוקדים וברורים שישומם לא ידרוש בהכרח תיקון או ייזום של חקיקה ראשית. הקריטריון השני הוא שמדובר בשינויים שאין בצידם עלות כספית גבוהה או בכלל, ככל הניתן. עם זאת, ייתכן שחלק מן ההמלצות ידרשו אימוץ של כלים טכנולוגיים שהטעמתם הראשונית תישא בצידה עלות כספית סבירה. הקריטריון השלישי הוא שינויים שמידת התועלת שלהם עבור נבחר הציבור עצמם היא רבה. דהיינו, אימוץ ההמלצות רובן ככולן יתרום לחברי הכנסת ולשרים לא פחות מאשר לציבור הרחב.

אנו תקווה כי המלצותינו תאומצנה ותובלנה לשיפור ולחיזוק הקשר של נבחר הציבור עם העם.

על החתום:

איגוד האינטרנט הישראלי | אמונה | האגודה לזכויות האזרח בישראל | ההסתדרות הרפואית בישראל | המרכז הישראלי להעצמת האזרח | המרכז לקידום מעמד האישה | המשמר החברתי | הסדנא לידע ציבורי | התאחדות הסטודנטים והסטודנטיות בישראל | התאחדות התעשיינים בישראל | התנועה לאיכות השלטון | התנועה לחופש המידע | חיים וסביבה | ויצו | יוזמות קרן

אברהם | כוח לעובדים | להב | מנהיגות אזרחית | מרכז השלטון המקומי | נעמת | סיכוי | ערין |
סקיפות בינ"ל-ישראל | שתיל |

א. עבודת ועדת השרים לענייני חקיקה

כללי: בשנים האחרונות ועדת השרים לענייני חקיקה מהווה למעשה את שער הכניסה של הצעות החוק הפרטיות והממשלתיות אל הכנסת. גורלן של הצעות החוק נקבע לאחר דיון והצבעה של השרים החברים בוועדה המתכנסים דרך קבע ביום ראשון של השבוע. תמיכת ועדת השרים בהצעות חוק משמעה (כמעט באופן אוטומטי) תמיכה של הממשלה בהן. תמיכה זו מבטיחה לרוב את תמיכת הקואליציה בכנסת, ואילו התנגדות השרים בוועדה להצעת חוק משמעה לרוב דחיית הצעת החוק בכנסת בשל הרוב הקואליציוני המובטח נגדה.

ההמלצות:

1. פרסום רשימת הצעות החוק העולות לדיון בוועדה לפחות שבוע מראש, ועדכון של

הרשימה ככל שהיא משתנה עד ליום הישיבה.

הסבר: כיום סדר היום של הוועדה מתפרסם ביום רביעי בשעות אחר-הצהריים. התנהלות זו מותירה כיום וחצי כדי להכין ניירות עמדה ולהעבירם לשרים. מדובר בפרק זמן בלתי סביר לכל הדעות. חשוב להדגיש כי פרק זמן זה מקשה גם על הדרג המקצועי המשרדים להתכונן כראוי ולהכין עמדות כתובות מקצועיות ומבוססות בנתונים לגבי כל הצעות החוק.

הקדמת הפרסום לשבוע טרם הישיבה תאפשר קודם כל לדרגים המקצועיים להתכונן לישיבה כראוי ולהכין עמדות כתובות. שנים, ההקדמה תאפשר לשרים ללמוד את הצעות החוק, להתייעץ עם גורמים בציבור, לקרוא את ניירות העמדה ולגבש עמדה מושכלת ומבוססת לגבי כל הצעה. כידוע, סיעות הכנסת מעבירות באמצעות מזכירות הכנסת את הצעות החוק כשבועיים מראש, ולכן לא אמורה להיות מניעה טכנית או מהותית בפרסום של רשימת הצעות החוק המוגשות לוועדת השרים לחקיקה. נדגיש כי אנו מודעים לכך שהרשימה הראשונית שתתפרסם איננה מחייבת וכי עד ליום רביעי שלפני הישיבה עדיין יכולים להיות שינויים ברשימה הסופית. שינויים אלה יובאו לידיעת הציבור בעדכון רשימת הצעות החוק באתר האינטרנט שבהן הרשימה תתפרסם.

2. הוספת אפשרות לשליחת עמדות הציבור בכתב לגבי הצעות החוק הפרטיות והעברתן

לגורמים המשתתפים בישיבה בצורה מסודרת.

הסבר: אנו מציעים מנגנון מסודר שיאפשר להגיש תגובות כתובות להצעות החוק הפרטיות שעולות לדיון בוועדת השרים לחקיקה, בדיוק כפי שקיים באתר תזכירי הממשל לגבי תזכירי חוק ממשלתיים. דבר זה יאפשר לשרים ועוזריהם לקבל בצורה מסודרת עמדות שונות של הציבור וכך לגבש עמדה על בסיס מגוון רחב של דעות ובסיס נתונים רחב. כמו כן, מומלץ לבחון אפשרות לתת גישה לכל הציבור לניירות העמדה שמוגשים באמצעות האתר.

3. אפשרות אינטרנטית לקבלת סדר היום של ועדת השרים לחקיקה ישירות למייל

באמצעות יצירת רשימת תפוצה.

הסבר: בדומה לאפשרות להירשם לדיוורים ישירים של פרסום תזכירי חוק, אנו ממליצים ליצור אפשרות להצטרף לרשימת תפוצה שאליה יישלח סדר היום של ועדת השרים לחקיקה. מדובר בדבר פשוט לביצוע אשר יקל משמעותית על הציבור לדעת מהו סדר היום של ועדת השרים, וזאת במקום להיכנס אקטיבית לאתר משרד ראש הממשלה בשעה מסוימת ביום רביעי ולרענן את העמוד עד אשר מתפרסם סדר היום.

4. החלת שקיפות בעבודת ועדת השרים לענייני חקיקה באמצעים הבאים :

- א. טרם הישיבה - פרסום עמדות מקצועיות כתובות של משרדי הממשלה וחוות דעת של רשויות ממשלתיות על הצעות החוק המוגשות לוועדה. הפרסום יהיה שבוע לפני הדיון, או לכל המאוחר עד יום רביעי שלפני הדיון.
- ב. בזמן הישיבה - תיעוד מהלך הדברים של כל הנוכחים באמצעות פרוטוקול.
- ג. לאחר הישיבה - פרסום פרוטוקול ישיבה או סיכום העמדות ועיקרי הדברים של המשתתפים בישיבה.
- ד. פרסום תוצאות ההצבעה של השרים שנכחו בוועדה כולל שמותיהם עד ליום למחרת (במקביל להעברתן למזכירות הכנסת).
- ה. פרסום עררים המוגשים על החלטות הוועדה.
- ו. כל הפרסומים שלעיל יהיו באתר משרד ראש הממשלה הנגיש לכלל הציבור, וכן בתבנית חופשית שתאפשר הנגשה ועיבוד של המידע באופן חופשי לשימוש הציבור.

הסבר : על אף חשיבותה של הוועדה, דיוניה ותוצאות ההצבעה של השרים נותרים חסויים בפני הציבור הרחב. עמדתנו היא כי מבחינת הנראות הציבורית וזכות הציבור לדעת, הצבעת השרים על הצעת חוק שקולה בפועל להצבעה של חבר כנסת בהצבעה כזו בוועדה או במליאת הכנסת. על מנת לאפשר לציבור לדעת מה עמדת הממשלה לגבי הצעות החוק מחד, לשמור על חופשיות הדיון ולמנוע שיקולים פופוליסטיים מאידך, אנו ממליצים להביא לידיעת הציבור מידע רלוונטי טרם הישיבה, ולאחריה את הפרוטוקול או את סיכום הדיונים בכל ישיבה, וכן את תוצאות ההצבעה של השרים. על פי הצעתנו, המידע יוגש לכלל הציבור בפורמט של מידע פתוח.

ב. עבודת הכנסת

"הבית הזה הוא לא הבית שלי, הוא הבית של הציבור. כבודו של הבית הוא כבודו של עם ישראל"
(ח"כ לשעבר דליה איציק, יו"ר הכנסת השבע עשרה)

כללי : הכנסת היא הגוף הנושם של הדמוקרטיה הישראלית. היא הצומת המכריע בתהליך קבלת ההחלטות אשר משפיעות על כל אזרחית ואזרח במדינה. סדר יומה ודרכי פעולתה נקבעים באמצעות תקנון הכנסת, נהלים ונוהגים שהשתרשו ברבות השנים. ההמלצות המובאות להלן מתייחסות באופן ממוקד למנגנונים שלעמדתנו יש וניתן לשפרם על מנת להקל על עבודת חברי הכנסת ולייעל אותה. בהמלצות שמנו דגש על ועדות הכנסת, שהן בראייתנו זירה חשובה ביותר המהווה פלטפורמה ייחודית לקשר הבלתי-אמצעי של חברי הכנסת והשרים עם הציבור. בהתאם אנו מבקשים ליצור אחידות ובהירות בדרכי העבודה של וועדות הכנסת ולייעל את הקשר עימן. אימוץ ההמלצות יסייע לגופים האזרחיים העובדים מול הכנסת וחברי הכנסת להביא את עמדותיהם ודעותיהם בצורה יסודית ונאותה.

ההמלצות :

5. **שיפור בעבודת הוועדות באמצעים הבאים :**

- א. פרסום מועדי דיונים לפחות שבוע מראש, למעט דיונים דחופים ו/או לא צפויים.
הסבר : כיום דיונים רבים נקבעים פחות משבוע מראש. סדר זמנים צפוף זה לא מאפשר להביא את הדיון לידיעת כלל הציבור בזמן סביר מראש, וכן מקשה על

הגעת גורמים אזרחיים רלוונטיים לדיונים מפאת ההזמנה קצרת המועד. לעמדתנו, פרסום לויז' הדיונים של הוועדות יסייע לגורמים אזרחיים להיערך לדיון, לשלוח נציגים מתאימים וכן להביא את עמדותיהם בפני הח"כים החברים בוועדה באופן יסודי ונאות. לצד זאת, יש להכיר גם בפררוגטיבה של יו"ר הוועדה לנהל את לויז' הוועדה באופן שיאפשר קיום דיונים דחופים ו/או לא צפויים בהתאם למתרחש במדינה.

ב. ייעול של הרישום לדיוני הוועדות – בכלל זאת, פרסום קישור להזמנה לדיון שיהיה זמין לציבור באתר הוועדה.

הסבר: הגעת אזרחים ונציגי גופים ציבוריים ואזרחיים לדיונים בוועדות משמעה מתן אפשרות להשמיע מגוון קולות לגבי הסוגיה הנדונה בוועדה. לא פעם קורה שאדם או גוף המעוניינים להגיע לדיון בוועדה לא מקבלים הזמנה ולכן לא יכולים להירשם כמוזמנים. במקרה זה, על המעוניין לשלוח לוועדה בקשה לקבל הזמנה עם קישור להרשמה. לעמדתנו, מדובר בתהליך המסרב את הרישום לדיון ואין בו צורך. יש לאפשר רישום מהיר ונוח לכלל המעוניין, וזאת לצד שמירה על סמכות הוועדה לקבוע את מספר המוזמנים בהתאם לשיקול דעתה, כל עוד מובטח ייצוג הולם למגוון הדעות והמגזרים הרלוונטיים לסוגיה.

ג. פרסום נוסחים מעודכנים של הצעות חוק או תקנות הנדונות בוועדות מוקדם ככל האפשר, וכן הצגת נוסח מלא של החוק בתוספת השינוי או התיקון.

הסבר: לא פעם מתפרסמים נוסחי החקיקה העדכניים פחות מיממה לפני הדיון, ובמקרים קיצוניים אף בבוקר הדיון או בסמוך לו. מצב זה לא מאפשר הכנה יסודית של ניירות עמדה ותגובות להצעות המעודכנות. אנו ערים לאילוצים האובייקטיביים השונים של הייעוץ המשפטי בעניין זה ולכן איננו מציעים לקבוע "דד-ליין" מראש. עם זאת, נקודת המוצא העקרונית חייבת להיות פרסום הנוסחים העדכניים זמן סביר מראש. אימוץ ויישום המלצה אי' לפרק זה תסייע גם היא לאימוץ ויישום המלצה זו. לצד זאת, אנו מבקשים לפשט את הפורמט שבו מנוסחות הצעות החוק והתקנות בכל הנוגע לשינוי או תיקון חקיקה קיימת. כיום ההצעות המובאות לוועדה אינן מציגות בפשטות את התיקון או השינוי על גבי החוק הקיים. על מנת לראות את התמונה הכוללת יש להשוות בין הנוסח הקיים של החוק לבין הצעות החוק, דבר המקשה על המשתתפים בדיון לעקוב ולהעיר הערות. על כן, מוצע להניח בפני המשתתפים גם נוסח מלא שכולל את הטמעת השינויים בתוך נוסח החוק הקיים.

ד. קביעת נוהל אחיד וברור לשליחת חומרי רקע וניירות עמדה חיצוניים לדיונים בוועדות, ובכלל זאת פרסום נוהל אחיד לציבור הכולל קריטריונים לפרסום החומרים באתר הוועדה והנחתם על שולחן הוועדה, כלל שישנם, וכן המועד האחרון לשליחת החומרים.

הסבר: כיום ישנה אי-אחידות בין הוועדות בתחום שליחת חומרי הרקע וניירות העמדה. לא תמיד ברור עד מתי ניתן לשלוח, אין שקיפות ולויז' מסודר בהליך האישור, לא ידועים הקריטריונים של הוועדה באישור או סירוב וכן לא תמיד ניירות העמדה מתפרסמים באתר הוועדה טרם הדיון או בכלל. מוצע לקבוע נוהל אחיד ומחייב שיגביר את הבהירות והשקיפות בנושא זה. יובהר, כי אין הכוונה לקריטריונים נוקשים, אלא בעיקר לדברים שאסור שיירשמו כגון שפה נמוכה, דברי הסתה, קריאה לאלימות וכן הלאה.

ה. **שליחת מסמכי מרכז המחקר והמידע של הכנסת לא יאוחר מיממה לפני מועד הדיון למשתתפי הדיון בתנאי "אמברגו".**

הסבר: מחקרי מרכז המחקר והמידע של הכנסת (הממ"מ) הם מסמכי ידע ומחקר יסודיים ורציניים ביותר המהווים תשתית חשובה לדיונים רבים בכנסת. עם זאת, פעמים רבות הם מתפרסמים רק בבוקר הדיון או בדיון עצמו. פרסום מאוחר זה הופך את המחקרים לפחות רלוונטיים, שכן הוא מונע מן המוזמנים להכיר וללמוד את התשתית לדיון ולגבש את דבריהם ועמדותיהם בהתאם למידע המובא במחקרים אלה. מנגד, אנו מודעים לחשיבות השימוש שעושות הוועדות במסמכי הממ"מ כדי להעלות נושאים חשובים לסדר היום באמצעות התקשורת. לפיכך, אנו מציעים מנגנון שבו המסמכים יועברו למשתתפי הדיון אשר יבקשו אותם בתנאים של "אמברגו" ובכפוף להתחייבות לא לעשות בהם שימוש לצורכי פרסום.

ו. **אימוץ נוהל אחיד לבקשת רשות דיבור של מוזמן בוועדה.**

הסבר: כיום ישנו שוני בין הוועדות השונות בנוגע לבקשת רשות דיבור. בחלק מן הוועדות די להופיע ברשימת המוזמנים, ובחלקן צריך להעביר פתק למנהלת הוועדה במהלך הדיון או ליצור עימה קשר כדי שתינתן הרשות. על מנת למנוע בלבול והיעדר אוריינטציה של המוזמנים לוועדות השונות, מומלץ לקבוע נוהל אחיד אשר יקל גם על ניהול הדיון בידי יו"ר הוועדה ויאפשר להשמיע מגוון קולות ודעות בכל דיון.

ז. **תיעוד הצבעות חברי הכנסת בפרוטוקול לפי שמותיהם.**

הסבר: להצבעות בוועדות הכנסת משמעות רבה עבור הציבור, בעיקר כאשר מדובר בהכנת הצעות חוק ותקנות כחלק חשוב של הליך החקיקה. כיום הצבעות אלה לא מתועדות באופן מלא, אלא רק לפי מספר חברי הכנסת שהיו בעד, נגד ונמנע. תיעוד שמות חברי הכנסת מתבקש מחובת השקיפות והאחריות שיש לכל חבר כנסת כלפי הציבור.

ח. **אימוץ נוהל אחיד לביטול דיון.**

הסבר: לא פעם נאלצת הוועדה להודיע על ביטול דיון מסיבות שונות. אנו ממליצים כי אופן הביטול יהיה אחיד בין כל הוועדות, ויכלול התייחסות למספר השעות המינימאלי הדרוש לביטול דיון (ככל האפשר) וכן לחובה ליידע באופן אישי את כל המוזמנים על ביטול הדיון.

ט. **רשימת תפוצה להודעות לתקשורת של הוועדה.**

הסבר: פעמים רבות מפרסמים דוברי הוועדות הודעות לתקשורת באתר האינטרנט של הוועדה. ההודעות מהוות כלי חשוב לייזוע הציבור בדבר דיונים שהתקיימו בוועדה עוד באותו יום. אנו ממליצים להוסיף אפשרות לקבל את ההודעות בדיוור ישיר למייל לאחר הצטרפות פשוטה לרשימת תפוצה, כפי שנעשה בחלק מן הוועדות לגבי זימון לדיוני הוועדה.

י. **שיפור אתרי האינטרנט של הוועדות, לרבות הוספת אפשרות לחיפוש בהודעות הוועדה, פרסום כתובות הדוא"ל של כל צוות הוועדה, טבלת מעקב אחר הצעות חוק או תקנות הנמצאות על שולחן הוועדה.**

הסבר: אתרי האינטרנט של הוועדות מהווים פלטפורמה חשובה להנגשת פעילות הוועדה לציבור. אנו מציעים כלים נוספים לייעול אתרים אלה, תוך דגש על שקיפות עבודה הוועדה. ישנה חשיבות רבה לכך שבכל אתר ועדה יהיה עמוד

חקיקה הכולל גם את סטאטוס הדיון בכל הצעת החוק. כיום אין באתר הכנסת מקום אחד ברור שבו הדבר מופיע והמידע נגיש באתרים שאינם רשמיים, כגון האתר המעולה – כנסת פתוחה.

6. תמיכה מידעית בעבודה הפרלמנטארית

א. שיפור ושדרוג מנגנון החיפוש בעמוד החקיקה באתר הכנסת, בדגש על אפשרויות חיפוש מתקדם (חיפוש בצורת "גוגל" לפי פרמטרים רוחביים) והוספת עדכון על הסטאטוס של הצעות החוק הנדונות בכנסת (לאחר הנחה, לאחר קריאה טרומית, בדיון בוועדה, לאחר החלת דין רציפות, הועברה לוועדה לשם הכנה לקריאה הבאה וכן הלאה).

הסבר: עמוד החקיקה באתר הכנסת כיום איננו ידידותי מספיק למשתמש. הוא נעדר אפשרויות חיפוש מתקדמות המקובלות בכל אתר אינטרנט. נקודה חשובה ביותר הינה המעקב אחרי הצעות חוק באמצעות מנגנון אחד מסודר וברור לכל משתמש. שיפור החיפוש יסייע באיתור הצעות חוק שהוגשו בעבר וכן פילוח עבודת החקיקה לפי פרמטרים רוחביים שלא קיימים היום (למשל, כמו כמה הצעות הוגשו לתיקון חוק מסוים ומה עלה בגורלן).

ב. עיגון מרכז המחקר והמידע בסעיף עצמאי בתקנון הכנסת.

הסבר: מרכז המחקר והמידע של הכנסת הפך מאז הקמתו בשנת 2000 לגוף ידע אינטגרלי וחיוני בעבודת החקיקה והפיקוח על הרשות המבצעת. על אף חשיבותו, עיגונו הנוכחי בתקנון הכנסת איננו ישיר ושלם (המרכז מוזכר בסעיף 138א(א) לתקנון הכנסת כגוף המסייע לחבר כנסת להגיש הערכה תקציבית של הצעת חוק לוועדה, וכן מוזכר כגוף שרשאי להביא נתונים בדבר השפעת חקיקה על הדורות הבאים ואמון על מיון, ליווי והשמת מתנדבים בלשכות חברי הכנסת). על מנת לקבע באופן מוחלט וסופי, מומלץ לעגן את המרכז, מטרותיו, פעילותו וסמכויותיו בסעיף עצמאי בתקנון הכנסת.

ג. הוספת עזרי מידע לחברי הכנסת – לרבות שאילתא קצרה לממ"מ בשאלה ממוקדת, וכן שאילתא משפטית קצרה.

הסבר: מחקרי הממ"מ מהווים כלי חשוב בעבודה הפרלמנטארית, אך בשל אופי העבודה ומגבלת המשאבים נאלצים חברי הכנסת להמתין זמן רב לתוצרי מרכז המחקר. לפיכך, אנו ממליצים לגבש תוצרי ידע נוספים שישרתו את חברי הכנסת באופן נקודתי באמצעות שאילתא קצרה וממוקדת לממ"מ או לייעוץ המשפטי של הכנסת. תוצר קצרים אלה יסייעו לחברי הכנסת בעבודתם בוועדות וביוזמות החקיקה כאשר הן בראשית דרכן.

ד. יצירת מאגר שאילתות (לכל סוגיה) אינטרנטי, ובו פרסום שאילתות הח"כים לשרים והתשובה להן, לרבות הוספה מנגנון חיפוש מתקדם בתוך השאילתות.

הסבר: השאילתות על כל סוגיהן מהוות כלי פרלמנטארי חשוב בידי חברי הכנסת כדי לפקח על עבודת הממשלה ולסייע לציבור בסוגיות ציבוריות או פרטניות. על מנת להגביר את השקיפות ולחזק כלי זה, אנו ממליצים שהשאילתות הישירות והמהירות יתפרסמו באתר הכנסת לצד תשובות שרי הממשלה לשאילתות. על מנת למנוע פגיעה בפרטיות האזרחים הפונים לחברי הכנסת, מומלץ שלא לפרסם פניות בנושאים אישיים של אזרחים. כמו כן, מומלץ להטמיע מנגנון חיפוש מתקדם שיאפשר לאתר שאילתות לפי נושאים, מציעים, משרדי הממשלה וכן הלאה.

ה. פרסום מראש של שעת השאלות של השרים במליאת הכנסת לכלל הציבור.

הסבר: מוסד "שעת שאלות" לשר במליאת הכנסת הוא מוסד מבורך. על מנת לאפשר לחברי הכנסת לקבל מידע ושאלות מן הציבור, אנו ממליצים לפרסם מראש את שעת השאלות לכל מושב, כך שהציבור יספיק להעביר לחברי הכנסת את הדרוש להעלאת נושאים חשובים בהזדמנות זו.

1. שימוש אחיד בתבנית חופשית של מידע פתוח הנגיש לכלל הציבור.

הסבר: המידע שהכנסת מפרסמת הינו ידע ציבורי. משמעות הדבר שעליו להיות תואם למספר עקרונות מקובלים, והם: שלמות, ראשוניות (עיבוד מינימאלי), עיתיות, נגישות, ניתן לעיבוד, ללא אפליה, מפורסם בתבנית חופשית וחופשי לשימוש.

7. כללי

א. אחת לשנה בטו" בשבט, יום הולדתה של הכנסת, יכנס יו"ר הכנסת את "כנס יו"ר הכנסת לדמוקרטיה פתוחה" שבו יידונו הדרכים לחיזוק מעמד הכנסת ושיפור השיח השוטף של נבחר הציבור עם האזרחים והארגונים האזרחיים.
הסבר: אנו ממליצים ליו"ר הכנסת לצאת ביוזמה אשר תכבד את הכנסת ותדגיש בפני הציבור את חשיבותה ומעמדה בדמוקרטיה הישראלית. כנס ביוזמת יו"ר הכנסת בתאריך ט"ו בשבט, הלא הוא יום הולדתה של הכנסת, יזכה לתהודה רבה ואנו צופים שהוא יצמיח ויעודד רעיונות חדשים בתחומים אלה. בכנס מעין זה ניתן גם להעניק את פרס יו"ר הכנסת לאדם או גוף הפועלים לחיזוק הכנסת ושיפור השיח עם חברי הכנסת וגופי הכנסת השונים.

ב. חיזוק ועדת הכנסת ועידודה ליישם את ההמלצות ולעקוב אחר היישום.
הסבר: אנו רואים בוועדת הכנסת שותף הכרחי לאימוץ ויישום ההמלצות במסמך זה. יש לוועדת הכנסת ולעומד בראשה הכוח והסמכות לרתום את הוועדות וגופי הכנסת הנוספים לקידום השיח עם נבחר הציבור. לפיכך, אנו קוראים לחזק את הוועדה ולעזור לה לשלב ידיים למען דמוקרטיה פתוחה יותר.

ג. הקמת צוותי יישום והגדרת לוחות זמנים.
לאחר אימוץ ההמלצות במסמך זה, אנו ממליצים על הקמת צוותי יישום בכנסת ובממשלה אשר יפעלו ליישמן במסגרת זמנים מוגדרת ותוך הידברות שותפת בין הכנסת, הממשלה והארגונים החתומים על מסמך זה.

על החתום:

איגוד האינטרנט הישראלי | אמונה | האגודה לזכויות האזרח בישראל | ההסתדרות הרפואית בישראל | המרכז הישראלי להעצמת האזרח | המרכז לקידום מעמד האישה | המשמר החברתי | הסדנא לידע ציבורי | התאחדות הסטודנטים והסטודנטיות בישראל | התאחדות התעשיינים

בישראל | התנועה לאיכות השלטון | התנועה לחופש המידע | חיים וסביבה | ויצו | יוזמות קרן
אברהם | כוח לעובדים | להב | מנהיגות אזרחית | מרכז השלטון המקומי | נעמת | סיכוי | ער"ן |
שקיפות בינ"ל-ישראל | שתיל